

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 533/2016-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], a obchodnej spoločnosti [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Ľubomírom Kadurom, Advokátska kancelária Kadura a spol., Republiky 16, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 739/2015-304 z 31. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a obchodnej spoločnosti [REDACTED] na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 739/2015-304 z 31. marca 2016 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 739/2015-304 z 31. marca 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Krajský súd v Žiline j e p o v i n n ý [REDACTED] a obchodnej spoločnosti [REDACTED] uhradiť trovy konania v sume 303,16 € (slovom tristoti eur a šesťnásť centov) na účet ich právneho zástupcu Mgr. Ľubomíra Kaduru, Advokátska kancelária Kadura a spol., Republiky 16, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a obchodnej spoločnosti [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka v 2. rade“; spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 739/2015-304 z 31. marca 2016 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia boli v postavení žalovaných účastníkmi súdneho konania vo veci návrhu na ochranu osobnosti a na náhradu škody vedeného Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 C 279/2010. Okresný súd vo veci rozhodol svojím v poradí tretím rozsudkom č. k. 2 C 279/2010-270 z 28. mája 2015 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) tak, že sťažovateľov zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 12 000 €, náhradu škody v sume 1 846,53 €, ako aj v rozsudku vyčíslené trovy konania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobu zamietol. Krajský súd rozsudkom z 31. marca 2016 rozsudok okresného súdu potvrdil.

3. Sťažovatelia v sťažnosti opisujú celkový priebeh súdneho konania, predovšetkým obsah jednotlivých meritórnych rozhodnutí vydaných v jeho priebehu, pričom sa vyjadrujú aj k nimi tvrdeným nedostatkom týchto rozhodnutí. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu uvádzajú, že krajský súd sa argumentmi sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu (napríklad, že vo vzťahu k uplatnenému nároku navrhovateľa na zaplatenie nemajetkovej ujmy nebolo vykonané vôbec žiadne dokazovanie) v podstate nezaoberal. Tým mal krajský súd porušiť *«základnú procesnú zásadu formulovanú v ustanovení § 153 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého „Súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti“»*. Následne sťažovatelia formulujú argumenty proti krajským súdom v rozsudku uvádzaným dôvodom, ktoré spočívajú najmä v spochybnení skutkových zistení, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom uzatvára, že *„skutkový stav, ako bol zistený v konaní pred všeobecným súdom neobsahuje žiadne také zistenia, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka“*. Vo vzťahu k priznanej náhrade škody sťažovatelia osobitne poukazujú na skutočnosť, že *„žaden z výdavkov špecifikovaných navrhovateľom neprispel (pretože objektívne ani nemohol prispieť) k reparácii škodlivých následkov vo sfére osobnosti navrhovateľa. Z príjmových pokladničných dokladov predložených navrhovateľom vyplýva iba to, že opakovane navštívil advokátske kancelárie. Vyhotovenie znaleckých posudkov z oboru psychológie, resp. psychiatrie nijakým spôsobom nemohlo slúžiť na reparáciu dobrého mena a povesti navrhovateľa v spoločnosti, (sťažovatelia poukázali tiež na to, že duševné zdravie fyzickej osoby sa v právnej teórii považuje za vyvrátiteľnú právnu domnienku a nie je potrebné ho dokazovať pozitívnym znaleckým posudkom o tom, že určitá osoba netrpí duševnou poruchou).“*.

4. Sťažovatelia rovnako spochybňujú aj záver konajúcich súdov v otázke pasívnej vecnej legitímácie poukazujúc na skutočnosť, že sťažovateľ v 1. rade je len odborným garantom sťažovateľky v 2. rade, ktorá prevádzkuje zdravotnícke zariadenie – psychiatrickú ambulanciu. V tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 228/2012 riešiaci obdobnú právnu otázku.

5. V ústavnoprávnej rovine sťažovatelia namietajú, že rozsudok krajského súdu porušuje označené práva pre absenciu odôvodnenia uvádzajúc, že súdy „*nielenže vôbec neskúmali podmienky dôvodnosti nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ (čo samo osebe zakladá nezákonnosť takéhoto postupu), ale priznanie sumy 12.000 Eur ako náhrady nemajetkovej ujmy v podstate nijako neodôvodnili. Rovnako odôvodnenie priznaného nároku na náhradu škody je nedostatočné a zmätočné. Nezákonný a neodôvodnený je tiež postup súdu vo vzťahu k pasívnej legitimácii sťažovateľov.*“. Následne v tomto smere citujú ustálené právne názory ústavného súdu, prípadne Európskeho súdu pre ľudské práva.

6. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a spoločnosti [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 9Co/739/2015-304 zo dňa 31.3.2016 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 9Co/739/2015-304 zo dňa 31.3.2016 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. [REDAKOVANÉ] a spoločnosti [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania v sume 303,16 €..., ktorú je Krajský súd Žilina povinný zaplatiť... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 533/2016-11 zo 14. septembra 2016 prijal sťažnosť na ďalšie konanie.

8. Na výzvu ústavného súdu sa predsedníčka krajského súdu vyjadrila k sťažnosti stanoviskom sp. zn. Spr 412/2016 zo 6. októbra 2016, v ktorom poukázala na pripojené vyjadrenie predsedu senátu krajského súdu JUDr. Ladislava Mejstříka (ďalej len „predseda

senátu“), ktoré „je možné považovať aj za vyjadrenie Krajského súdu v Žiline“, keďže predsedníčke krajského súdu nie je z jej pozície možné „posudzovať vecnú správnosť jednotlivých rozhodnutí tunajšieho súdu, vrátane posúdenia náležitostí ich odôvodnenia“.

Predseda senátu krajského súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti poukázal na predmet napadnutého konania, v ktorom sa žalobca domáhal „náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Dôvodom bolo konanie označených žalovaných, keď žalovaný v rade 1/ ako lekár vyhotovil lekársku správu, v ktorej hodnotil zdravotný stav žalobcu a túto vydal do rúk žalobcovej manželky, ktorá správu použila v konaniach pred súdmi a orgánmi verejnej správy, pričom žalovaný v rade 2/ zastrešoval zdravotnícke zariadenie a jeho činnosť a bol zodpovedný za konanie zariadenia (aj jeho zamestnanca – lekára) navonok.

Odvolačí súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým boli žalovaní v rade 1/, 2/ spoločne a nerozdielne zaviazaní zaplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 12 000 eur a náhradu škody vo výške 1 846,53 eur spolu s trovami konania.

Senát odvolacieho súdu má za to, že rozhodnutie je zákonné. Sťažnosť sťažovateľov podanú Ústavnému súdu SR nepovažuje za dôvodnú.“.

9. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku z 19. októbra 2016 k vyjadreniu krajského súdu uviedol, že sťažovatelia na podanej sťažnosti zotrvávajú, „keďže Krajský súd Žilina sa nevyjadril k jej dôvodom“.

10. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde v danej veci upustil od ústneho pojednávania, keďže krajský súd, ako aj sťažovatelia s upustením od ústneho pojednávania výslovne súhlasili, pričom po oboznámení sa s obsahom sťažnosti, vyjadrením krajského súdu s pripojeným vyjadrením predsedu senátu, stanoviskom sťažovateľov k vyjadreniu krajského súdu, ako aj s obsahom napadnutého rozsudku dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno ďalšie objasnenie veci očakávať.

III.

11. Z napadnutého rozsudku č. k. 9 Co 739/2015-304 z 31. marca 2016 ústavný súd zistil, že krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny s poukazom na § 219 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Po zhrnutí odôvodnenia rozsudku okresného súdu, obsahu odvolania sťažovateľov, vyjadrenia navrhovateľa k tomuto odvolaniu, ako aj nadväzujúceho opísania predchádzajúceho priebehu konania a zistených skutkových okolností prípadu krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, že konanie sťažovateľov *«v súvislosti s vydaním lekárskej správy – nálezú považuje aj odvolací súd za také, ktoré nekorešponduje s obvyklou činnosťou lekára, bolo priam neprofesionálne, keď aj podľa vyjadrenia [REDAKOVANÉ], hlavného odborníka MZ SR pre odbor psychiatria, ktorý bol v konaní vypočutý ako svedok, základ záznamu malo tvoriť citovanie toho, čo osoba poskytujúca údaje o pacientovi hovorí, teda aké objektívne údaje podáva. Lekár mohol tieto údaje vyhodnotiť tak, že sa môže jednať o vážnu duševnú chorobu. Samotná lekárska správa nie je poskytnutím zdravotnej starostlivosti. Z výsluchu svedka ďalej vyplynulo, že obsah lekárskej správy je možné inak si vykladať z pohľadu lekára – psychiatra, resp. inak môže byť vyložený z pohľadu laika. Sám uviedol, že súd nevníma rozdiel medzi pojmom psychický a psychotický. Podľa jeho skúseností to nevedia ani lekári (nie psychiatri). Z uvedeného aj odvolací súd ustálil, že aj keď mohol správu lekár vyhotoviť v dobrej viere, mal si uvedomiť, aké následky vyhotovením správy na listine označenej ako lekársky nález s údajmi navrhovateľa a konkrétnym uvedením, že môže byť nebezpečný sebe alebo okoliu, navyše vydaním tohto nálezú do rúk inej osoby mohol vyvolať následok, ktorý sa prejavil tak, ako to opísal či už v návrhu alebo v prednesoch pred súdom navrhovateľ.*

V danom prípade predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Obe náležitosti musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka, na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného

oprávnenia je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinností upustiť od neoprávnených zásahov alebo odstrániť následky zásahu, prípadne poskytnúť primerané zadostučinenie, je vždy tá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom alebo subjektom zásahu). Otázku, kto je v konkrétnom prípade subjektom ochrany a kto je subjektom zásahu v konaní, rieši súd. Z tohto hľadiska je preto predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti nielen zistenie, že navrhovateľ je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako zistenie, že odporca sa dopustil toho konania, ktoré navrhovateľ v konaní označil za zásah do jeho chránených práv a z ktorého vyvodzoval svoje právo na ochranu osobnosti. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia a druhý účastník je nositeľom povinností. Pokiaľ teda namietal v odvolaní odporca v rade 1/, resp. odporca v rade 2/ svoju vecnú príslušnosť, aj v tomto sa odvolací súd stotožnil so závermi prvostupňového súdu, že oba subjekty, či už fyzická osoba alebo právnická osoba, porušili svoje povinnosti, keď navonok celú činnosť ako zdravotnícke zariadenie zastrešoval odporca v rade 2/ [REDACTED] a pritom konkrétnu lekársku správu – nález spísal [REDACTED] ako fyzická osoba. Tento je zároveň konateľom v spoločnosti s r.o., a teda v celom rozsahu zodpovedá aj za prípadné „konania“ spoločnosti ako štatutárny zástupca. Odporca v rade 1/ teda vo vzťahu k navrhovateľovi vystupoval ako lekár, ktorý svojou konkrétnou činnosťou - napísaním lekárskej správy a vydaním tejto do rúk inej osobe (čo nie je poskytovanie zdravotnej starostlivosti) umožnil následný priebeh udalostí a zároveň odporca v rade 2/ je zodpovedný za celú činnosť zdravotníckeho zariadenia, a teda aj konkrétneho svojho zamestnanca.

Odvolací súd tak dospel k záveru, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O. s. p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 219 ods. 2 O. s. p. poukazuje.

Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán,

výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s § 157 O. s. p. zdôvodnil.

Pokiaľ teda v odvolaní odporcovia uviedli, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd dospel k záveru, že uvedené rozhodnutie je vecne správne a správne bolo aj právne posúdenie veci, ako aj odkaz na jednotlivé ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ súd stanovil výšku nemajetkovej ujmy, vychádzal zo zisteného skutkového stavu, najmä následkov, ktoré objektívne vyvolalo vydanie lekárskej správy pred orgánmi štátnej správy a súdov a čo ovplyvnilo rozhodovanie najmä vo vzťahu navrhovateľa k maloletým deťom, keď na základe rozhodnutí orgánu starostlivosti o deti a jeho vyjadrení, resp. súdu bol obmedzený jeho prístup k maloletým deťom a došlo k podstatným zásahom aj zo strany širšieho okolia k jeho osobnosti.

S výškou nemajetkovej ujmy sa tak stotožnil aj odvolací súd ako dostačujúcou pre odstránenie stavu vyvolaného konaním odporcov v rade 1/, 2/.

Odvolací súd sa taktiež stotožnil s rozsahom náhrady škody, ktorú špecifikoval prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí, pričom pokiaľ poukazoval v odvolaní odporca na nesprávne uvedený paragraf (428), z obsahu zdôvodnenia rozsudku, ako aj z predchádzajúcich rozhodnutí, či už prvostupňového alebo krajského súdu jednoznačne vyplýva, že vec bola posudzovaná v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka.»

IV.

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 46 ods.1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom..., ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 209/2010).

17. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré viedli k rozhodnutiu vo veci samej alebo k inému súdnemu rozhodnutiu, ktorým končí konanie pred nimi. Tento postup je dôsledkom toho, že všeobecné súdy vychádzajú pri prejednávaní a rozhodovaní vecí patriacich do ich právomoci zo zákonnej úpravy a z vlastnej interpretácie zákonov. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (II. ÚS 172/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05). O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

18. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu

zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

19. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36]. Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

20. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. a také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide

o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Georgiadis c. Grécko z 29.5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

21. K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd. Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 199/08).

22. Ústavný súd ďalej v kontexte prijatej sťažnosti pripomína, že z pohľadu ústavnoprávneho treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvoľe možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti alebo ho urobí v inom než zákonom

ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií. Porušenie niektorej z noriem jednoduchého práva v dôsledku svojvôle alebo v dôsledku interpretácie, ktorá je v extenzívnom rozpore s princípmi spravodlivosti, je spôsobilé zasiahnuť do označených práv sťažovateľa (m. m. I. ÚS 223/2013).

23. Sťažovatelia v podstatnom namietajú nedostatočné odpovede rozsudku krajského súdu na nimi predloženú relevantnú právnu argumentáciu proti nároku uplatneného žalobcom, ktorá spočívala v námietkach o nedostatku dôkazov preukazujúcich zásah do osobnostných práv žalobcu a naplnení podmienok nároku na náhradu škody, ako aj v námietkach spochybňujúcich pasívnu vecnú legitimitáciu sťažovateľa v 1. rade a solidárnu zodpovednosť sťažovateľov za vzniknutú škodu.

24. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a obsahu pripojeného odvolania sťažovateľov ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa napriek značnému rozsahu odôvodnenia svojho rozhodnutia so sťažovateľmi uplatnenými námietkami ústavne akceptovateľným spôsobom nevysporiadal a svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil. Z rozsudku krajského súdu s prihliadnutím na obsah rozsudku okresného súdu, ktoré je vzhľadom na potvrdzujúci rozhodnutie krajského súdu potrebné posudzovať spoločne, nevyplýva, aplikáciou ktorej právnej normy jednoduchého práva dospel krajský súd k záveru o solidárnej zodpovednosti sťažovateľov (za škodu a za nemajetkovú ujmu), hoci sťažovatelia proti uvedeným záverom právne argumentovali poukazom na konkrétne ustanovenia právnych predpisov.

25. Ústavný súd nadväzne na uvedené zastáva názor, že právne posúdenie otázky pasívnej vecnej legitimitácie sťažovateľa v 1. rade nezohľadňuje hmotnoprávnu úpravu relevantnú pre ustálenie odpovede na otázku, ktorý subjekt nesie zodpovednosť za zásah do osobnostných práv žalobcu a je tak povinný znášať povinnosť na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, resp. na náhradu škody. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku (a rovnako rozsudku okresného súdu) konkrétne nevyplýva, že by konajúce súdy svoj právny záver formulovali rešpektujúc obsah aj sťažovateľmi uvádzaného § 420 ods. 2

Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého je škoda spôsobená právnickou osobou aj vtedy, keď bola pri ich činnosti spôsobená tými, ktorých na túto činnosť použili, pričom tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú nezodpovedajú (okrem zodpovednosti podľa pracovnoprávných predpisov). Z obsahu napadnutého rozsudku rovnako nevyplýva, že by sa pri realizovanom právnom posúdení prihliadalo na rešpektovanie § 56 Obchodného zákonníka, na § 4 a nasl. zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov či na ustanovenia zákona č. 301/2011 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (napríklad § 179 ods. 1), pričom možno tiež konštatovať, že záver krajského súdu o zodpovednosti sťažovateľa v 1. rade z dôvodu, že ako štatutárny zástupca *«zodpovedá aj za prípadné „konania“ spoločnosti»*, ignoruje zmysel § 135a Obchodného zákonníka, podľa ktorého za porušenie povinností spoločnosťou nezodpovedá konateľ so spoločnosťou spoločne a nerozdielne, ale zodpovedá spoločnosti.

26. Ústavný súd už v rámci skoršej rozhodovacej činnosti zastal názor, že platná a účinná zákonná právna norma nie je čosi, čo je orgánom ju aplikujúcim k dispozícii, ale tieto orgány sú právnou normu povinné aplikovať (m. m. III. ÚS 20/2011).

27. V tejto súvislosti ústavný súd ešte poznamenáva, že krajský súd presvedčivo nevyvetlil ani svoj odklon od predchádzajúcej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) významnej v danom prípade (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 228/2012 z 26. septembra 2013), na ktorý poukazovali v konaní aj sťažovatelia vo svojom odvolaní proti rozsudku okresného súdu.

28. Vo vzťahu k ostatným námietkam sťažovateľov, najmä o nevykonaní dokazovania týkajúceho sa skutkových okolností podstatných pre ustálenie rozsahu zásahu do osobnostných práv žalobcu (čo má význam pre určenie výšky nemajetkovej ujmy súdom), ústavný súd zastáva názor, že zrušenie napadnutého rozsudku v dôsledku vysloveného porušenia označených práv dáva dostatočný priestor na doplnenie dokazovania všeobecnými súdmi, resp. na poskytnutie primeranej odpovede k dôvodom, pre ktoré

krajský súd, resp. okresný súd navrhované dôkazy nevykonali. Ústavný súd pritom považuje za potrebné zdôrazniť, že jeho úlohou nie je pôsobiť ako štvrtá inštancia všeobecného súdnictva, a pri ústavnom prieskume, ktorý realizuje, nemá povinnosť vytykať všetky pochybenia a nedostatky preskúmaných rozhodnutí všeobecných súdov, prípadne postupov, ktoré ich vydaniu predchádzali. Preto, aj keď sa ústavný súd v tomto náleze riadi princípom samoobmedzenia a zdržanlivosti, v dôsledku čoho nepovažuje za vhodné zaoberať sa všetkými sťažovateľmi namietanými skutočnosťami (najmä vo vzťahu k ustáleniu skutkových okolností relevantných pre posúdenie prípadu, keďže na to sú prioritne usposobené všeobecné súdy), krajský súd bude pri opätovnom prerokovaní odvolania povinný zaoberať sa všetkými podstatnými argumentmi prednesenými sťažovateľmi v ich odvolaní a dať na ne dostatočnú a ústavne konformnú odpoveď.

29. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajšie konanie a rozhodovanie krajského súdu bolo jednostranné a svojvoľné, pretože minimálne pri formulácii svojho právneho záveru o spoločnej zodpovednosti sťažovateľov za škodu, resp. za zásah do osobnostných práv žalobcu opomenul aplikovať relevantné hmotnoprávne normy, na základe čoho dospel k neudržateľným (arbitrárnym) právnym záverom, ktoré vzhľadom na ich prejav vo výrokovej časti napadnutého rozsudku mali za následok zásah do základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tieto skutočnosti samy osebe v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu, ako aj relevantnou judikatúrou ESĽP zakladajú v posudzovanom prípade dôvod na vyslovenie porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom, čo sa odrazilo v znení prvého bodu výrokovej časti tohto nálezu.

V.

30. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

31. Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

32. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

33. Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v nadväznosti na to napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 739/2015-304 z 31. marca 2016 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

34. Povinnosťou krajského súdu bude odstrániť vytýkané nedostatky a rešpektovať relevantné ústavné princípy, teda v danom prípade napraviť procesné pochybenia, vyhodnotiť predložené námietky sťažovateľov a v konfrontácii s nimi odôvodniť svoje nové rozhodnutie vo veci ústavne konformným spôsobom rešpektujúcim obsah základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a z nich vyvedených princíпов, dôsledne pritom vychádzajúc z platnej zákonnej úpravy aplikovateľnej v danom prípade.

VI.

35. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

36. Sťažovatelia si v sťažnosti uplatnili náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 €, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu).

37. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €.

38. S poukazom na výsledok konania ústavný súd priznal sťažovateľom úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 303,16 € vrátane režijného paušálu.

39. Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

40. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia stranám konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2016